

JÖNKÖPING UNIVERSITY

*School of Education and
Communication*

”Sånger som kan samla en rörelse”

#Nymusikpingst

KURS: Religionskunskap, 61-90 hp

PROGRAM: Ämneslärarprogramet

FÖRFATTARE: Anton Ljungvall

EXAMINATOR: Peter Carlsson

TERMIN: HT19

Abstract

The following is an analysis of the congregational songs published by the Swedish Pentecostal denomination Pingst FFS, under the project name *#Nymusikipingst* with intention to create a common expression and a sense of community for the Swedish Pentecostal movement. Swedish Pentecostals have a history of being opposed to centralized influence and control, making the centralized production of congregational music somewhat controversial. At the same time, global congregational music production has become one of the global Pentecostal church's primary sources for the regular encounter of theological messages, besides the texts of the Bible.

The aim of the study is to analyze what theological and anthropological themes are most prominent in the songs and how the relationship between God, Man and environment is illustrated. I initially provide a short historical presentation of the history of Pentecostalism on both a global, and a national scale, followed by a brief overview of the traditional theological and anthropological views of the Swedish Pentecostal movement.

I use a method of thematic content analysis when approaching the material, in order to preserve meaning-bearing devices and to allow for a deeper understanding of the message in the texts. This also means that the analysis is, to a large extent, dependent on subjective interpretation and selection. I therefore rely on a historical background for comparison and to establish the four major themes I use to describe what has traditionally constituted the Swedish Pentecostal theology and anthropology.

The results of the study show that much of the traditional theological and anthropological views of the Pentecostal movement is represented also in the new songs, although with a few exceptions. For example, the songs seem to devote little room for describing stances on community and interhuman relationships. Also, the texts refer nothing to the theme of glossolalia and almost nothing to the blood of Christ, both of which are symbols that have long been closely tied to Pentecostal theology and identity. It is noted in the conclusion, that the reason for the exclusion of these subjects is unknown, but that it might suggest their lessened importance within the Swedish Pentecostal movement and provide basis for further studies on the subject.

Innehållsförteckning

ABSTRACT.....	2
1 INLEDNING	4
2.1 SYFTE	6
2.2 <i>Frågeställningar</i>	6
3 BAKGRUND.....	6
3.1 <i>Internationellt ursprung</i>	6
3.2 <i>Den svenska Pingströrelsen</i>	7
3.3 <i>Sång & Musik</i>	9
3.4 <i>Pentekostal teologi – översikt</i>	11
3.5 <i>Antropologisk översikt</i>	13
4 FORSKNINGSÖVERSIKT.....	15
5 TEORI & METOD	16
5.1 <i>Tematisk Innehållsanalys</i>	18
5.2 <i>Material</i>	19
5.3 <i>Litteratur</i>	20
5.4 <i>Avgränsningar</i>	20
5.5 <i>Analysverktyg</i>	21
6 RESULTAT & ANALYS.....	26
7 REFLEKTION & SLUTDISKUSSION.....	34
FÖRSLAG FÖR FORTSATT FORSKNING	37
SLUTDISKUSSION	37
REFERENSER	38

1 Inledning

Sång och musik har alltid varit vanligt förekommande inslag i pentekostala rörelsers religiösa praktik, kanske främst förknippat med körsång och orgelmusik, men under senare år även med rockband och elektronisk dansmusik. Framväxten av församlingar som Hillsong Church, där musik tillåtits ta en alltmer central roll vid Gudstjänstfiranden, har också inneburit en explosionsartad tillväxt för kristen lovsång. Enbart Hillsong Worship, har sedan 1992 givit ut 46 album med över 300 sånger och fortsätter kontinuerligt med att producera ny musik (Hillsong Church, 2019). Församlingar i hela världen anordnar stora musikfestivaler med sång och musik som huvudsaklig aktivitet och anställer professionella lovsångsteam på heltid. Den globala pingstväckelsens betoning på innerlig fromhet och ett liv i ständig Gudssträvan har även inneburit att lovsångsmusiken har blivit en del av det vardagliga livet. Sångerna spelas inte endast under Gudstjänster, utan vid alla möjliga tillfällen, vilket har lett till en enorm ökning av både efterfrågan och konsumtion, där sångernas livslängd förkortas och musikproduktionen tilltar (Fahlgren, 2013, s. 68). Fahlgren använder, med viss motvilja, begreppet ”Macdonaldisering” när han beskriver den nypentekostala konsumtionskulturen, med sångtexter som är samhällsfrånvända i sitt budskap men kulturellt tillvända i sitt uttryck (2013, s. 68).

Lovsångsmusikens utveckling har även påverkat den svenska kontexten och år 2015 publicerade Pingst FFS, pingströrelsens riksorganisation i Sverige, ett eget samlingsalbum med lovsångsmusik under projektnamnet *#Nymusikipingst*, med avsikt att ”samla sånger som kan samla en rörelse” (Davidmedia, 2019). Detta för att skapa en samling sånger riktade specifikt till församlingar inom den svenska pingströrelsen och dess medlemmar. Det första albumet i projektet heter ”Bara Jesus” och sammanställdes i ett urval av 13 sånger som valts ut bland 300 bidrag som skrivits av olika låtskrivare inom pingströrelsen. Projektet har även lett till publicerandet av ett andra album år 2017, med 13 nya sånger.

#Nymusikipingst kan möjligtvis sägas återspegla den globala kommersialiseringstrend för kristen lovsångstradition, som sköljt genom den pentekostala kristenheten, men projektet kan även anses ge uttryck för det riktningsskifte som pingströrelsen genomgått under 1900-talet i fråga om nationell samordning och synkronisering av religiösa uttryck. Lewi Pethrus, baptistpastorn som initierade den svenska pingströrelsen, klargjorde i en intervju, efter att ha utpekats som pingströrelsens ledare, vikten av att bevara en decentraliserad struktur. Efter att, i en intervju, ha utpekats som pingströrelsens ledare, framhöll han även att rörelsen inte alls var något samlat trossamfund:

Det finnes inga andra ledare inom pingstväckelsen än föreståndarna för de lokala församlingarna. [...] Ve pingstväckelsens folk, när det tillsätter en ledare för pingstväckelsen i sin helhet. När detta sker, då har vi sett början till slutet av denna väckelse. - Lewi Pethrus (Halldorf, 2017, s. 43)

Den svenska Pingströrelsen har sedan tiden för dess utträde ur baptistsamfundet år 1913, men framför allt efter Lewi Pethrus bortgång, rört sig bort från den radikala kongregationalism som han förespråkade och mot en i högre grad centraliserad organisationsstruktur. Pingst FFS började som ett samordningsorgan mellan pingstförsamlingar och i organisationens namn framgår tydligt att det rör sig om ”fria församlingar i samverkan”, men i och med att Pingst FFS registrerats som trossamfund hos SST i början av 2000-talet, så har pingströrelsen även berättigats juridisk status som ett enat samfund.

Det är intressant att, i ett försök att synliggöra rörelsens utveckling, jämföra Lewi Pethrus uttalande med hur Samuel Hector, Pingst FFS musikkonsulent uttrycker sig kring behovet av ett gemensamt uttryck, i en intervju kring projektet *#Nymusikipingst*:

Idag kan det låta ganska olika om man besöker en pingstkyrka i Norrland och en i Skåne. Vi ville ta fasta på det som är en gemensam ton i vår rörelse och skapa en anda av gemenskap. – Samuel Hector (Carolina Klintefelt, 2015)

Det tycks ha skett en förändring kring synen på den lokala församlingens suveränitet och den motvilja att organisera sig nationellt, som Lewi Pethrus många gånger gav uttryck för. Istället försöker Pingst FFS ”skapa en anda av gemenskap” och betonar vikten av ett gemensamt uttryck. Då lovsångsmusiken har fått en alltmer framträdande roll i pingströrelsens uttryck, kan det vara intressant att analysera sångernas budskap.

Frågan är hur betoningen på gemenskapen yttrar sig i pingströrelsens sånger idag, hur det tematiska innehållet utvecklats och huruvida pingströrelsens teologi har förändrats. Projektet *#Nymusikipingst* representerar en unik möjlighet att undersöka dessa frågor i en samtida kontext och med ett representativt underlag som av pingst själva beskrivs som ”ett tidsdokument som med sin titel sätter fokus på det som är vår sångs mål och mening” (Davidmedia, 2019).

2.1 Syfte

I denna uppsats ämnar jag undersöka vilka teologiska och antropologiska teman som framträder vid analys av pingströrelsens nya lovsånger. Hur ser Gudsbilden och människosynen ut, vad säger texterna om Jesusgestaltens natur och vilket är sångernas primära fokus? En tematisk innehållsanalys av sångtexterna genomförs, mot bakgrund av en historisk tillbakablick över den svenska pingströrelsen, men även i förhållande till en global väckelsekontext.

Tidigare forskning har gjorts kring såväl pingströrelsens, som andra kristna gemenskapers lovsångstraditioner, men då främst i form av studier med fokus på den emotionella upplevelsen av lovsång (se Forskningsöversikt). Min ambition med denna uppsats är istället att jämföra det kommunicerade budskapet som Pingst FFS riktar till sina medlemmar genom detta nya projekt, som förmedlas via, vad som idag har blivit ett av de mest konsumerade medierna inom den kristna kontexten – lovsången.

2.2 Frågeställningar

- *Vilka teologiska och antropologiska teman är de mest framträdande i pingströrelsens nya lovsångssatsning?*
- *Hur beskrivs förhållandet mellan Människa och Gud?*
- *Hur behandlas mellanmännsliga relationer?*

3 Bakgrund

3.1 Internationellt ursprung

Den svenska pingströrelsen har många rötter, men kanske främst i de pentekostala traditioner som växte fram i södra USA under början av 1900-talet. Det råder dock oenighet bland forskare kring den pentekostala vågens sanna ursprung och globala studier av de kristna väckelserörelser som spreds under 1900-talet har bland annat resulterat i vad Allan Andersson kallar för ”the multiple beginnings thesis” och idén om att den kristna väckelserörelsen saknar gemensamt ursprung (Skjoldli & Moberg, 2018, s. 4). Här påpekas det faktum att dessa väckelserörelser påbörjades på geografiskt skilda platser, vid samma tid, utan influenser från Azusa Street i USA. Michael Bergunder och André Droogers poängterar även hur benämningen av rörelserna som ”pentekostala” eller ”karismatiska”, rentav fördunklar deras komplexa, diakrona och synkrona förhållanden

till andra kristna och icke-kristna religioner (Skjoldli & Moberg, 2018, s. 4). Även det rebelliska arvet från protestantismen, tenderar då att försummas och pentekostalismens inträde, att felaktigt betraktas som introduktionen av någonting helt unikt inom den kristna traditionen.

Dessa nya rörelser kom dock att utmärka sig bland samtida kristna församlingar på grund av deras extatiska uttryck av andlig hänryckning, men också genom praktiserandet av helande, andedop och tungotal. Inslag av samma karaktär hade även varit vanligt förekommande inom tidigare kristna rörelser som reformert väckelsestradition och metodistisk holinessrörelse, men mindre framträdande inom den lutherska protestantismen (Josefsson, 2005, s. 49).

Pentekostalism är ett bredmålade begrepp som innefattar många olika rörelser och samfund, som inte sällan skiljer sig åt i frågor om teologi, frälsning och dop, men som delar en gemensam betoning av andens verkan i människan. Övertygelsen på en manifesterande andemakt, som på olika sätt yttrar sig i människors liv, enar den pentekostala familjen och människan tillskrivs en särskilt aktiv roll i tron på en global frälsningsprocess, där de förväntas ”fungera i tjänsten för Gud” (Josefsson, 2005, s. 51). Detta på grund av övertygelsen om att människan, med Guds kraft, kan utföra stordåd och övermänskliga bedrifter. Den pentekostala väckelserörelsen är spridd över hela världen och tillhör de snabbast växande religiösa rörelserna i världen (Andersson & Westerlund, 2012, s. 7).

3.2 Den svenska Pingströrelsen

Pingstväckelsen nådde Sverige genom Anders Gustaf Johansson Ek under hösten 1906 och formade initialt en ”överkonfessionell väckelse”, som spred sig över samfundsgränserna (Halldorf, 2017, s. 30). Joel Halldorf förtydligar i sin biografi över Levi Pethrus, hur det, ur vad som tidigare allmänt kallats för pingstväckelsen, uppstod en ”separat och distinkt rörelse”: Pingströrelsen (2017, s. 31). Halldorf beskriver vidare hur utvecklingen mot den egna rörelsen tog sin början i uteslutandet av Lewi Pethrus och Filadelfiaförsamlingen ur Baptistsamfundet. I och med uteslutningen blev det inte andedopet, som varit pingstväckelsens huvudnummer, utan just samfundsfriheten som blev pingströrelsens profilfråga. Baptistsamfundet, som i grunden varit kongregationalistiskt organiserat, där den lokala församlingens självbestämmande varit centralt, hade rört sig alltmer mot ett centraliserat styre, vilket medförde stor kontrovers inom rörelsen. Den tidiga

pingströrelsen kom följaktligen att präglas särskilt av ecklesiologi och avståndstagande från central organisation. Halldorf beskriver:

Den radikala kongregationalism som Pingströrelsen och Pethrus kom att företräda [...] var ett inlägg i en pågående diskussion präglad av tidens demokratiska ideal, som var starka i de svenska frikyrkorna, i synnerhet inom Baptistsamfundet (2017, s. 33).

Pingströrelsens ställningstagande, i frågan om den lokala församlingens rätt till självbestämmande, kontrasterade baptistsamfundets utveckling, som rört sig bort från gräsrots-strukturen och mot ett alltmer centraliserat ledarskap. Även i andra frågor kom Filadelfiaförsamlingen att utmärka sig, men det teologiska budskapet var till stor del okontroversiellt för sin tid. Ulrik Josefsson skriver följande om andedopets centrala roll inom pentekostalismen: ”Det var synen på andedopet som från början konstituerade pentekostalismen. Det övriga innehållet i den pentekostala teologin var mer eller mindre allmängods i sekelskiftets väckelserörelser” (2005, s. 117).

Läran om andedopet grundar sig framför allt i berättelserna ur Apostlagärningarna om hur Guds ande fyller människor med kraft och förser dem med diverse övernaturliga förmågor, däribland förmågan att tala andens språk. Andedopet sågs som en förutsättning för ett rättfärdigt kristet liv och därför som ett viktigt mål för pingströrelsens medlemmar. Idealet blev så normerande att aspirerande församlingsgrundare avråddes att anordna nya församlingar tills dess att församlingsledarna själva genomgått andedopet (Josefsson, 2005, s. 120). Pingströrelsen betraktade andedopet som en separat erfarenhet, som alla kristna, i alla tider kunde få uppleva och inte som något som endast gällde den tidiga kristna gemenskapen.

Även gällande nattvardsfirandet uppstod konflikt mellan Baptistsamfundet och Filadelfiaförsamlingen, med Lewi Pethrus i spetsen. Nattvarden hade, för Baptisterna, varit en gemenskapsmåltid enbart för en förtroendefull gemenskap inom församlingen (Halldorf, 2017, s. 34). Lewi Pethrus förespråkade istället ett öppet ”nattvardsbord”, där alla som bekände sig som kristna fick ta del av nattvarden, något som bröt mot praxis inom Baptistsamfundet. Pethrus menade att alla som tagit emot andedopet, automatiskt blivit en del av Guds församling och därmed berättigats att delta i nattvardsfirandet. Denna knäckfråga kom att bli den formella orsaken till uteslutandet av Filadelfiaförsamlingen, men bör snarare ses som den sista droppen i baptisternas, till bredden fyllda, bägare.

I själva verket grundade sig inte konflikten mellan Baptistsamfundet och Lewi Pethrus i meningsskiljaktigheter gällande religiösa sedvänjor, utan snarare i en annorlunda syn på

församlingsgemenskapen. Baptisterna hade förespråkat en slags kommittarianism, där medlemmarna skulle föras in i en stark församlingsgemenskap och inom denna, åtnjuta särskilda fördelar. Pingstväckelsen kom istället att betona en universell församlingssyn, ibland kallad ”den osynliga kyrkan”, som Lewi Pethrus själv beskrev som en gemenskap bestående av ”hvarje själ, som enligt bibelns lära blifvit införlifvad med denna levande organism – Jesu Kristi församling” (Halldorf, 2017, s. 34).

För Pethrus var relation och gemenskap viktigare än formellt medlemskap i församlingen och Halldorf beskriver hur det starka ecklesiologiska ställningstagandet, i själva verket handlade mindre om att människor inte skulle bindas samman av organisation, än om vikten av att människor skulle förenas genom informella relationer (2017, s. 36). Halldorf sammanfattar schismen enligt följande: ”Konflikten med Baptistsamfundet handlade alltså inte om iögonfallande karismatik, extas och tungotal utan om kyrkosyn” (2017, s. 35)

3.3 Sång & Musik

I en artikel från 2013 beskriver Sune Fahlgren hur den kyrkliga musiktraditionen i Sverige, med såväl inhemska som internationella rötter, kontinuerligt förändrats under 1900-talet och framhäver framför allt den roll kyrkokören spelat i församlinglivet:

”Till frikyrklig praxis hör otvetydigt kören. Framförd sång i grupp har varit och är en etablerad social praktik i församlingarna, men även nationellt i dessa kyrkor” (Fahlgren, 2013, s. 28).

Fahlgren betonar sambandet mellan kyrkans ”körskap” och ecklesiologi och beskriver hur ”de frikyrkliga körens funktion [...] därför i hög grad kretsat kring [både] samhörighet och framträdande med ett andligt budskap” (2013, s. 30). Här lyfts gemenskapsbyggandet fram som en av de primära funktionerna för kyrkomusiken men även dess förmedlande av det andliga budskapet, något som varit en viktig funktion under hela kyrkans historia.

Den första Baptistförsamlingen i Sverige grundades år 1848 och var därmed den första frikyrkliga väckelserörelsen att organiseras i Sverige. Troendedop och frekventa församlingmöten var utmärkande för rörelsen, men även det folkliga körskapet. Stämsången hade redan etablerat sig som regelbunden praktik i engelska och amerikanska baptistförsamlingar och när svenska baptister som befunnit sig utomlands återvände till Sverige, så gjorde de så med ett gediget material av väckelsesånger och noter i bagaget

(Fahlgren, 2013, s. 31). Det folkliga körskapet bör dock inte betraktas som särskilt utmärkande för varken baptist- eller pingströrelsen, utan snarare för väckelserörelserna generellt, som alla bejakat den kollektiva sångkulturen i viss mån.

I samband med Filadelfiaförsamlingens utträde ur baptistsamfundet, med Lewi Pethrus i spetsen, så utgavs en egen sångsamling under namnet ”Segersånger” (Nationalencyklopedin, u.d.). Samlingen bytte senare namn till ”Segertoner” och har utgivits, om än i reviderade utgåvor, sedan dess. Samlingen kom till en början att utgöras nästan uteslutande av psalmer från ”Den Svenska Psalmboken”, men kom sedan att utökas förlöpande med tillägg från kompositörer inom rörelsen, bland andra Lewi Pethrus själv. Den senaste utgåvan av ”Segertoner”, utgiven år 1988, består av 695 nummer, varav 1–325 är desamma som i ”Den Svenska Psalmboken” från 1986 (Nationalencyklopedin, u.d.).

Den karismatiska förnyelse som skedde under 1970-talet har lett till att även de gemensamma sångerna i stor utsträckning formuleras som direkta, individuella böner och lovsångsbegreppet har blivit alltmer centralt för förståelsen av Gudstjänsten som en form av tillbedjan (Fahlgren, 2013). Pingströrelsens körskap har förändrats kraftigt sedan 70-talet och ”lovsångsteamet” har på många håll ersatt den konventionella körsången under Gudstjänsterna. Ofta kallas all den musik som används inom Gudstjänsten för ”lovsång” och den är då inte bunden till någon specifik genre eller instrumentering, men framförs som regel under ledning av en lovsångsledare eller ett lovsångsteam. Lovsångsteamets uppgift är att ”från estraden mana fram unison lovsång” och att leda församlingen i tillbedjan (Fahlgren, 2013, s. 67). Lovsångsbegreppet används ibland även i vidare bemärkelse som ett sätt att leva i tacksamhet och lovprisning av Gud. Daniel Alm, föreståndare för Pingst FFS, beskriver i en artikel hur lovsångsbegreppet, för honom innebär att lovprisa och lovsjunga herren och att med hela sitt inre, ”prisa hans heliga namn” (Alm, 2019). Enligt detta sätt att tolka begreppet så kan allt som människan gör till Guds ära betraktas som lovsång.

Inom luthersk och frikyrklig tradition har text och musik betraktats som bärare av det andliga budskapet, men inom den karismatiska lovsångstraditionen så betonas även lovsångsteamets eller lovsångsledarens aktiva roll i förmedlandet av det andliga budskapet. Lovsångsledare för stora konferenser tenderar därför ha en viss status som förebilder i tro för församlingen och agerar ibland även handledare för lokala lovsångsledare (Fahlgren, 2013, s. 67). Fahlgren beskriver hur det numera har uppstått konflikt i frågan om lovsångsteamets och lovsångsledarens roll i Gudstjänstfirandet, där kritiker menar att de

nya trenderna har lett till splittring av församlingen och ett felaktigt fokus (2013, s. 64). Efter att ha erfärit hur nya andliga rörelser, med liknande musikideal, även influerat den katolska kyrkan, analyserar pontifex emeritus Joseph Ratzinger läget enligt nedan:

”Musiken från den helige Andes nyktra berusning har svårt att få komma till tals när jaget har blivit ett fångelse och intellektet en bur, och befrielsen ur båda framstår som ett verkligt löfte om försoning, vars smak kan förnimmas åtminstone under några ögonblick.” – (Ratzinger, här citerat i Fahlgren, 2013, s. 69).

Ratzinger liknar den pentekostala lovsången vid den så kallade ”dionysiska musiken”, där ”sinnena ska berusas och tankarna ska försvinna” för att tillåta det gudomliga att närma sig, genom ”känslor och extas” (Fahlgren, 2013, s. 69). Ratzingers kritik mot den pentekostala lovsången är inte helt oväntad, med tanke på hans uppsatta position inom den katolska kyrkan, men belyser ett ifrågasättande av lovsångens roll i Gudstjänsten, som även förekommer inom pingströrelsen.

3.4 Pentekostal teologi – översikt

Pingströrelsen anammar en teologi som liknar den hos tidigare kristna tänkare som Calvin och Luther, men som även är starkt influerad av sociala faktorer i en tid tyngd av rasdiskriminering och samhällliga orättvisor. Viljan att undkomma förtryck genom att återgå till ett urkristet ideal gav upphov för den restorationism som kom att forma den amerikanska väckelsemiljön under 1800-talet. Restorationismen innebar tron på att den ursprungliga kristendomen borde återskapas och utgöra modell för dagens kristna församlingar. Dessa drag har även återspeglats i den svenska pingströrelsens tveksamhet till formell organisation och i en vilja att återgå till en ursprunglig kristendom, präglad av under och övernaturlighet (Josefsson, 2005, s. 49).

Walter Hollenweger, en av världens främsta experter på global pentekostalism, pekar på fem rötter som har format pingstväckelsen: De orala rötterna i det ”rasintegrerade sammanhanget” i södra USA, den katolska viljan och förmågan till helgelse, en evangelikal längtan efter en högre form av kristendom, 1800-talsväckelsens kritik av samhälle och kyrka och en ekumenisk ansats med mål att förena kristenheten under samma tak (Josefsson, 2005, ss. 51-52). Dessa har vidare sammanfattats av Russel Spittler i fem implicita värden: upplevelsena, muntligheten, spontaniteten, dragningen till den övernaturliga verkligheten och en övertygelse om bibelns auktoritet.

Pingströrelsens teologiska influenser är många och trots de många olika strategier som antagits för att systematisera dessa, så har konklusionen varit relativt sammanhållen: att pentekostala rörelser har varit beroende av såväl teologiska som kulturella strömningar i sin samtid vid etablerandet av den egna läran (Josefsson, 2005, s. 49). Keith Warrington menar att den pentekostala livsstilen och moralen framför allt grundar sig i ett avståndstagande från den sekulära miljön och i förbudet av klandervärda handlingar, däribland filmtittande, alkoholkonsumtion och dans m.m. (Warrington, 2008, s. 209). Detta förhållningssätt har inneburit ett aktivt avståndstagande till omgivningens inflytande, men även en stark intern sammanhållning och formandet av egna gemenskaper i form av familjegrupper, bönecirklar och liknande. Korset och blodet har varit viktiga identitetsmarkörer för pingstväckelsen, som ofta talat om dessa symbolers spirituella betydelse, ofta ”i polemik med en tänkt motståndare som man uppfattade ville nedtona korset och blodet” (Josefsson, 2005, s. 74). Korset var den centrala symbolen för frälsning men även en samlingspunkt för alla kristna och ett verktyg i den förenande ambitionen hos rörelsen. I talet om blodet beskrevs då särskilt möjligheten att ”tvätta sig ren och dricka sig otörstig” i blodet som gestaltades som en strömmande källa av Guds kraft. Blod och sårsymboliken kan betraktas som ett herrnhutiskt drag i pingströrelsen, men även som ett uttryck för dess vilja att ”konkretisera och personifiera” Gudsupplevelsen (Josefsson, 2005, s. 76).

I ytterligare ett försök att systematisera den pentekostala teologin har Donald Dayton, i sin bok *Theological Roots of Pentecostalism* formulerat vad han kallar för ett fyrfaldigt evangelium, med Jesus som frälsare, andedöpare, helare och kommande kung (Josefsson, 2005, s. 51). Han framhäver att, trots att andedöpet är centralt i förståelsen av pentekostalismen, så bör Jesuscentreringen betraktas som det bärande innehållet. Fokuseringen på Jesusgestalten, som härstammar från pietismen, som betonade vikten av ett liv i fromhet och avståndstagande från kyrkans ortodoxi och formalisering.

Pingströrelsen har även präglats av ett ”participatoriskt ideal” där samtliga besökare förväntats vara aktivt deltagande i gudstjänstfirandet (Josefsson, 2005, s. 222). Medlemmarna förväntas dela sina egna böner och berätta om sina egna erfarenheter i gemenskap med församlingen (Warrington, 2008, s. 216). Detta skapar en känsla av delaktighet och engagemang hos pingstvännerna, som inom dessa rörelser tillskrivs en större roll som individuella agenter i sin egen frälsning än inom traditionell Luthersk tradition.

I pingstväckelsen teologi finns en spänning mellan viljan att återgå till ursprunget och eskatologin. William Kay identifierar två sorters eskatologiska uttryck hos pentekostala rörelers eskatologiska förväntan: Det optimistiska uttrycket, som innebär föreställningen av en fredlig och harmonisk rörelseriktning mot Guds rike, och det pessimistiska, som präglas av kataklymer och lidande som avslutas först i och med Kristusgestaltens slutgiltiga återkomst och som till slut kulminerar i det gudomliga riket (Kay, 2011, s. 12).

Keith Warrington beskriver hur den tidiga pentekostalismen adopterade en pre-millennialistisk eskatologi från fundamentalismen och dispensationalismen som anammade tron på en *pre-tribulation rapture* och Guds uppryckande av de rättfärdiga som förväntades ske i samband med Jesu nära förestående återkomst. Efter denna uppryckning, skulle mänskligheten få leva i en tid av lidande och kval, tills tiden för Jesu återkomst och det slutliga upprättandet av Guds rike. Pentekostalismen tog dock tydligt avstånd ifrån dessa rörelers cessationistiska uppfattning, som innebar att andens gåvor endast givits till den tidiga kristna församlingen och inte längre ansågs vara tillgängliga för människan (Warrington, 2008, ss. 309-310). Pre-millennialismen har levt kvar i pentekostalismen även efter millennieskiftet och riktar sig då främst till skeenden kring staten Israel och uppfyllelsen av de profetior som uttalats i uppenbarelseboken, som indikation på Jesu återkomst. ”Rapture”-konceptet (uppryckningen) representeras även i popkulturella sammanhang, som i serien *Left behind*, där uppryckandet av de rättfärdiga och apokalypsens olika steg illustreras i såväl skönlitteratur som hollywoodfilmer.

3.5 Antropologisk översikt

I sin beskrivning av schismen mellan Filadelfiaförsamlingen och Baptistsamfundet beskriver Joel Halldorf hur meningsskiljaktigheter kring ”kyrkosyn”, var den primära orsaken till splittring (2017, s. 35). Till stor del handlade då frågan om vem som var kristen och vad som krävdes för att ta del av Guds rike. Baptiströrelsen hade tidigare anammat en objektiv försoningslära, men Lewi Pethrus och Filadelfiaförsamlingen intog en annorlunda ställning i fråga om försoningens natur, där frälsningen även ansågs behöva tillägnas personligt och få subjektiva konsekvenser för människors liv (Josefsson, 2005, s. 71). Ulrik Josefsson beskriver hur ”människan i pingströrelsen tillägnade sig försoningen genom tro” och att betoningen på människors aktivitet och erfarenheter därmed skiljer sig åt från den Lutherskt reformatiska traditionen och den objektiva frälsningssynen, där människan passivt får mottaga frälsningen (2005, s. 72).

Att vara "frälst" blev en identitetsmarkör för pingströrelsen, som inte själv beskrev försoningens innebörd med tekniska termer eller teorier men Josefsson beskriver pingströrelsens frälsningssyn som en kombination av objektiv och subjektiv lära. Människan anses ha en särskild benägenhet för synd som Gud försonar och själv tar straffet för genom att offra sig själv. Människan tillägnar sig sedan försoningen genom tron, andedopet och aktiv strävan. Denna syn på människans aktiva roll i frälsningen innebär även en starkt negativ syn på passivitet och handlingsfattighet.

Medlemmar i Pentekostala rörelser tenderar betrakta sig som särskilt utvalda av Gud och kallade att leva ett liv i linje med Jesu liv och gärning (Warrington, 2008, s. 206). Potentialen att utmärka sig genom andlig strävan hör även samman med helgelsetanken och möjligheten att visa sin hängivenhet till Gud genom ett liv i ständigt lärjungaskap. Keith Warrington pekar särskilt på hur vissa pentekostala församlingar inom "Wesleyan/Holiness"-traditionen, tror på helgelsen som ett "andra ingripande av anden" (egen översättning) som sker efter frälsningen och som förvirrande nog också kallas för andedop (2008, s. 207). Läran om möjligheten för människan att bli fullkomligt helgad, helt lik Kristus och därmed fri från synd är ej att betrakta som helt okontroversiell även inom pentekostalismen men fullständigt otänkbar inom protestantismen och därför tydligt avstickande från den Lutherska traditionen.

Som jag nämnde i den teologiska översikten så har pingströrelsens avhållsamma förhållningssätt till externa influenser, även inneburit ett avståndstagande gentemot samhället och en utbredd ovilja att knyta vänskapsband med icke-troende, som då betraktats som en källa för potentiellt olämpligt inflytande. Warrington menar att avståndet mellan kyrkan och den 'övriga världen', på detta sätt stadigt vidhållits (2008, s. 209). Han hävdar vidare att en oändlig potential för rättfärdigt handlande, resulterat i känslor av skam hos medlemmar som erfarit sig oförmögna att nå den standard som de själva upplevt ha förväntats från andra, sig själva och Gud (2008, s. 210). Möjligheten att utmärka sig som en bättre kristen människa genom egen ansträngning tycks alltså ha fört med sig en risk för misslyckande och en tendens till känslor av otillräcklighet hos pingstvännerna. Warrington beskriver dock hur denna tendens minskat stadigt under senare år, i samband med en ökad betoning på Guds nåd och den trygghet, kärlek och acceptans som följer av att vara Guds barn (2008, s. 210).

Gemenskapen i församlingen har följaktligen fått en viktig roll för medlemmarna, som försökt stötta varandra i gemensam strävan mot helgelse. Den svenska pingströrelsens förhållande till organisation och gemenskap är dock komplicerat och ibland paradoxalt.

Joel Halldorf beskriver pingstvännernas tvekan till föreningslivet som teologiskt dualistisk, där ”mänskliga former anses kväva anden (2017, s. 47). Ur en sociologisk synpunkt, menar Halldorf att pingströrelsen ”visserligen är en del av det moderna folkrörelsesverige, men samtidigt angelägen om att vara det på egna villkor.” Man vill inte låta det sekulära samhället styra den egna organisationen, utan söker sig istället till Bibeln för vägledning.

Under 1900-talets början beskrev sociologen Max Weber moderniteten som en ”järnbur” av samhällelig rationalisering och byråkratisering (Halldorf, 2017, s. 47). Lewi Pethrus och pingstvännerna delade Webers syn på samhällets utveckling och på den negativa formaliseringen av de nära relationerna och ville därför skapa autentiska familjrelationer, präglade av närhet, kärlek och medmänsklighet, snarare än juridiska församlingar. Pingströrelsens relationella ideal var modernt, i avseende på jämlikhet och avskaffandet av hierarkier, men konservativt i sin starka prioritering av familjelivet. ”Man ville vara en del av moderniteten, men inte instängd i järnburen” (Halldorf, 2017, s. 48).

Pingströrelsens gemenskap har fortsatt präglats av närhet och betraktandet av församlingen som en familj, men blivit alltmer liberal i synen på individens frihet till uttryck. Pentekostala rörelser i väst är mindre radikala, mindre restorationistiska och mindre brydda av regler och riktlinjer med positiva, respektive negativa konsekvenser, än vad de varit tidigare och präglats av demokratiska, liberala värderingar (Warrington, 2008, s. 213).

4 Forskningsöversikt

Ett stort antal studier har genomförts av pentekostala rörelsers musiktraditioner och det globala forskningsfältet är synnerligen aktivt. En ökad kommersialisering av kristen musik (Fahlgren, 2013, s. 59) har även lett till att lovsångsfenomenets andliga natur ifrågasatts och att dess roll i moderna församlingar blivit särskilt relevant att studera. Inom den globala kontexten har ett stort antal studier bedrivits kring lovsång eller ”congregational music” och dess effekt på församlingar och individer. En forskare som visar exempel på detta är Daniel Thornton som, i sin avhandling från 2016, studerar 25 av de mest spelade lovsångerna i världen med hjälp av ”teomusikologi” (Thornton, 2016). Thornton analyserar såväl sångtexter som musikteoretiska element för att, på ett omfattande vis, beskriva den pentekostala lovsången med ett holistiskt grepp.

När det gäller den svenska kontexten så har färre studier bedrivits, men likväl ett antal, bland andra av Ellen Vingren vid Teologiska Högskolan Stockholm som har skrivit en

masteruppsats om lovsångsledare inom den svenska pingströrelsen och deras upplevelser av lovsång. För närvarande arbetar Vingren med en avhandling kring neopentekostal lovsång, som en del i projektet ”Kyrka i samtid”, under ledning av Joel Halldorf vid THS i Stockholm (Enskilda Högskolan Stockholm, 2019). Även ett antal examensarbeten och uppsatser har författats kring den svenska pingströrelsens musiktradition och dess utveckling.

Sune Fahlgren beskriver, i sin text i *Årsbok för svenskt Gudstjänstliv* från 2013, den historiska utvecklingen av den frikyrkliga musiktraditionen i Sverige och ger en överblickande beskrivning av hur, vad han kallar för ”körskapet” kan betraktas som den röda tråden inom väckelserörelsens musikalitet (Fahlgren, 2013). Fahlgren menar även att ett antal trender har kommit och gått inom det frikyrkliga musicerandet, som återspeglar de förändringar som skett av kultur- och samhällsförhållanden och som han anser har haft ett reciprokt förhållande till väckelserörelsens kyrkopraxis (s. 70).

Martina Prosén vid CTR i Lund har forskat kring lovsång som ett rituellt fenomen och då studerat karismatiska kyrkor i Kenya. Prosén behandlar även frågan om religiösa sångers validitet som källa för teologisk tolkning och argumenterar för denna (Prosén, 2020). Hon resonerar vidare kring teologins natur, där hon betonar dess multimodalitet och interaktivitet och föreslår en etnografisk ansats för att sammanfoga studier av levd tro med teoretisk teologi. Jag delar Proséns syn på lovsång som ett legitimt underlag för teologiska studier och som ett sätt att inkludera religiös praxis i studiet av teologi. Denna teoretiska ansats ligger därför även till grund för denna uppsats.

Både Vingren och Prosén använder sig av kvalitativa intervjustudier, där de fokuserar på den individuella upplevelsen av lovsång och vad den får för konsekvenser för människors liv. Efter att ha sökt kartlägga forskningsfältet finner jag att denna typ av studier/uppsatser är den vanligast förekommande, något jag anser vara rimligt, då ett stort mått av subjektivitet naturligt präglar studiet av lovsång och religiöst musikutövande. Min studie fokuserar mindre på den emotionella upplevelsen av kristen lovsångsmusik och mer på den teologiska och antropologiska ortopati (Ulrik Josefssons begrepp) eller grundsyn som återfinns i texterna.

5 Teori & Metod

Lovsångsmusikens funktion som källa för teologi är omtvistad, och teologiska studier har historiskt sett kretsat mer kring intellektuell strävan eller religionskritik, framför studiet av

den levda tron. Sångtexternas ofta abstrakta form och esoteriska budskap gör dem även svåra att systematisera och sammanfatta i doktrinära förhållningssätt. Samtidigt, så har sångtexterna blivit alltmer centrala i Gudstjänstfirandet och de har därmed blivit en av församlingens främsta källor för mottagande av teologiska budskap, utöver läsning av bibeltexter. Teologins betydelse som forskningsfält är också indelat i det sekulärt akademiska och det konfessionellt kyrkliga, vilket skapar en slitning kring de teologiska studiernas syfte som endera intellektuell eller andlig strävan.

Martina Prosén betonar vikten av att förstå teologi som ”properly complex” (sannerligen komplext) och framhäver nyttan av att även innefatta religiös praktik i studiet av teologi för att inkludera samtliga av teologins olika yttranden (2020, s. 161). Teologiska läror studeras då i förhållande till såväl församlingsliv och gemenskap som predikningar och religiösa texter. Därmed uppnås även en mer verklighetsförankrad beskrivning av teologins betydelse för troende människor och dess tillämpning i deras liv. Jag delar Proséns synsätt kring nyttan av att studera teologins olika uttryckssätt och denna uppsats bygger i grunden på antagandet att kulturella och vardagliga uttryck för levd tro, med fördel kan användas som analysmaterial i studiet av teologi.

Ytterligare en anledning till att anamma ett inkluderande perspektiv kring synen på teologiskt källmaterial är att de majoriteten av medlemmarna i ett religiöst samfund saknar möjlighet och/eller förmåga att systematisera och kategorisera sin tro, särskilt i en akademisk kontext, vilket gör att deras uppfattning om teologi lätt försummas i en traditionell förståelse av ämnet. Riis & Woodhead föreslår därför “a belief-based approach to religion” (ett trosbaserat angreppssätt gentemot religion) där religionens betydelse för levd tro och religiös praxis betraktas som det centrala för teologiska studier (Riis & Woodhead, 2010, s. 3). Lovsångstraditionen är ett sådant exempel på levd tro, där teologiska läror kommer till uttryck bland människor i sång och musik.

I kulturer över hela världen anses musik vara ett medel för andlig upplevelse och tillväxt och ett sätt att kommunicera heliga budskap (Partridge, 2017, s. 32). Dess roll som källa vid studiet av teologi är därför ytterst relevant för att representera människors andliga övertygelser och inre strävan. Sångernas texter ger ofta uttryck för den subjektiva upplevelsen av Gudsnärvaro och för den emotionella relationen till Gudsgestalten, något som tenderar att ges mindre utrymme inom en formell kontext. Musiktraditionen kan även ses som en indikator på de influenser som skett från samtida och historiska kulturyttringar och som ett uttryck för kontextuell teologi.

5.1 Tematisk Innehållsanalys

Studien kan närmast beskrivas som en tematisk innehållsanalys av hur pingströrelsens grundhållningar ges uttryck i lovsång genom projektet *#Nymusikipingst*. Jag har använt mig av denna kvalitativa analysmetod i min tolkning av sångtexterna, både på grund av materialets begränsade omfattning men även dess abstrakta natur.

Hsieh & Shannon kallar den kvalitativa innehållsanalysen för ”a research method for the subjective interpretation of the content of text data through the systematic classification process of coding and identifying themes or patterns” (2005, s. 1278). De gör även en indelning i tre explicita metoder för kvalitativ innehållsanalys: konventionell, riktad och summerande. Den tematiska innehållsanalysen tillhör den konventionella metoden, där meningsbärande stycken identifieras induktivt och kodifieras och därmed förblir kontextualiserade. En risk med denna metod är att intressant och relevant information förbises i urvalsprocessen och att analysens resultat därmed brister i sin representativitet.

Ett alternativt sätt att angripa analysen av sångtexterna vore att genomföra en vokabulärstudie, där förekomsten av specifika ord beräknas för att statistiskt sammanställa det vanligast förekommande tematiska innehållet. Daniel Thornton genomför en liknande studie av de mest sjungna lovsångerna i pentekostala församlingar i Australien, där han även belyser sångerna med hjälp av ”theomusicology” och musikteori (Thornton, 2016). Thornton analyserar då materialet främst med avseende på med vilken frekvens, ord och begrepp förekommer, en analysmetod som Hsieh & Shannon kallar för ”summerande innehållsanalys” (Hsieh & Shannon, 2005). Problemet med detta angreppssätt är att begreppen då tas ur sitt sammanhang och kan verka missvisande på den statistiska sammanställningen: exempelvis så kan ord med flertalet betydelser förväxlas och komma att representera en felaktig innebörd. Det faktum att sångtexterna även följer i en musikalisk formtradition, där refrängen upprepas flertalet gånger kan också skapa en viss diskrepans mellan resultatet av den statistiska sammanställningen och texternas holistiska budskap.

Genom att istället analysera hela textrader och meningar som enhetliga budskapsbärare, förlitar jag mig på en tematisk analysmetod, med primärt fokus på ”makroteman” (Melin & Lange, 2000, ss. 58-62). Vid fastställandet av dessa teman finns alltid utrymme för personlig avvägning och tolkningen blir följaktligen ofrånkomligt subjektiv. Denna typ av kvalitativa metoder ger dock större utrymme för ”vidsynthet och djupsinhet” och är mindre fornbunden än den kvantitativa vokabulärstudien (Eliasson, 2011).

5.2 Material

Materialet jag har utgått ifrån består av två lovsångsalbum som utgivits av Pingst FFS under projektnamnet *#Nymusikipingst*: ”Bara Jesus” (2015) och ”Vi Vill Följa Dig” (2017). Albumen har skrivits och producerats av medlemmar ur den svenska Pingströrelsen, som skickat in totalt ca 450 låtbidrag (300st till första skivan och 150st till den andra) som därefter genomgått en urvalsprocess för att resultera i produktionen av 26 nya sånger (13st per album). Sångerna är skrivna av Ida Möller, Samuel Ljungbladh, Evelina Gard, Bengt Johansson, Eric Liljero, Jonatan Brandström, Samuel Hector, Josefina Gniste, David Andre Östby, Ellen Vingren, Alfred Nygren, Urban Ringbäck, Jenny Wahlström, m.fl.

”Bara Jesus” är första skivan i projektet, som enligt Pingst själva syftar till att ”samla sånger som kan samla en rörelse” (Davidmedia, 2019). I en intervju med Samuel Hector, Pingsts musikkonsulent, så beskriver han hur projektet handlar om att ”ta fasta på det som är en gemensam ton i [pingströrelsen] och skapa en anda av gemenskap” (Carolina Klintefelt, 2015). Pingst själva beskriver även det första albumet som ”ett tidsdokument som med sin titel sätter fokus på det som är [deras] sångs mål och mening - Bara Jesus” (Davidmedia, 2019).

Genremässigt så skiljer sig de många låtarna åt, men rör sig generellt i landskapet mellan pop-rock och folk/ballader, men stundtals med undertoner av EDM (Elektronisk dansmusik) och house-beats. De tonala influenserna tycks primärt komma från band som Coldplay, Mumford & Sons och U2, och sångerna innehåller såväl moderna inslag som synth-pads, stråkar och arpeggiator-slingor som mer traditionella toner av körsång, piano och akustisk gitarr. Den traditionella piporgeln, som ofta förknippas med kristen sångtradition, lyser dock med sin frånvaro. Den tonala presentationen tycks, likt den uttryckta avsikten med albumen, tilltala en bred publik med en mängd olika musikaliska preferenser och från ”Allt som herren gjort”, uppenbart influerad av Mumford & sons, med akustiskt gitarrspel och mandolin i högt baktakts-tempo, till ”Tänker aldrig glömma” som istället bär starka spår av EDM-artister som Avicii eller Swedish House Mafia, blir det tydligt att ”Bara Jesus” innebär ett försök att tillgängliggöra musiken och att överbrygga barriärer mellan olika genrer och musikstilar (Pingst, Bara Jesus, 2015).

”Vi vill följa dig” har färre avskalade inslag och sångerna är generellt mer energiintensiva och pampiga. Det andra albumet ger dock klart mindre utrymme för

lågmälda uttryck och är mer utsvävande i produktionen, men med liknande tonala influenser och instrumentering som det första albumet. Pingst har inte publicerat någon försäljningsstatistik över albumen, men verkar anse att satsningen har varit framgångsrik, då ett nytt album förväntas nå marknaden under 2020 enligt David Media AB (2020).

5.3 Litteratur

Jag utgår framför allt ifrån Ulrik Josefssons ”Liv och över nog - *Den tidiga pingströrelsens spiritualitet*” i min historiska redogörelse över pingströrelsen i Sverige och som utgångspunkt för den historiska bilden av pingströrelsen (Josefsson, 2005). Josefssons sammanställning av pingströrelsens ortopati/grundhållningar ligger även till grund för analysverktygets formulering och för kategoriseringen av resultatet, då jag anser att den sammanfattar rörelsens utmärkande egenskaper, utan att bli alltför snävt begränsad.

Jag använder mig även av Joel Halldorfs biografi över Lewi Pethrus liv för att betona den svenska kontexten och för att redogöra för den svenska pingströrelsens förhållande till, och utträde ur, baptistsamfundet (Halldorf, 2017). Halldorfs bok används även för att framhäva Filadelfiaförsamlingens centrala roll i den svenska pingstväckelsens initiala skede och för att utveckla pingströrelsens komplicerade syn på gemenskap och utanförskap.

Jag använder Keith Warringtons ”*Pentecostal Theology – A Theology of Encounter*” för att få en utökad bild av pentekostal teologi och en bredare förståelse för den globala kontext som den svenska pingströrelsen existerar i. Warringtons källmaterial är omfattande och han betonar kontrovers och variation på ett sätt som följer naturligt av att han återger den pentekostala traditionen på ett inkluderande sätt.

Sune Fahlgrens ”*Från blandad kör till lovsångsteam*” används för att ge en överblick över den kyrkliga musiktraditionen inom pentekostala rörelser i Sverige och för att beskriva den historiska utveckling som skett kring densamma. Jag knyter även an till Fahlgrens observationer kring lovsångens nya uttryck i resultat-delen.

5.4 Avgränsningar

Jag har valt att enbart studera de sånger och texter som producerats inom ramen för projektet #Nymusikipingst. Det finns givetvis andra historiska exempel på sånghäften och textsamlingar som kommit att användas inom de svenska väckelserörelserna och som har

haft en liknande funktion för gemenskap och union. Framför allt bör "Den svenska psalmboken" nämnas, som utgavs som rikspsalmbok år 1695 och som sedan dess kontinuerligt har utgivits, om än i reviderad version. Denna har dock inte använts inom den svenska pingströrelsen, som i ton med sitt avståndstagande till överhetens inflytande valt att ge ut en egen samling med psalmer.

Pingströrelsens psalmbok från år 1913 – "Segertoner", kan anses utgöra ett liknande underlag, men då den innehållsmässigt inte skilde sig nämnvärt från svenska kyrkans psalmbok förens senare och fortfarande till stor del består av samma sånger, är den mindre representativ för pingströrelsen specifikt och mer för svensk kristendom som helhet. Den är även för omfattande för att utgöra analysunderlag inom ramen för en C-uppsats. Dess viktiga roll för pingströrelsens sångtradition är dock ej att förringa.

Ett annat exempel är sånghäftet "pilgrimssånger" som introducerades i Sverige år 1859 (Fahlgren, 2013) och som därmed framför allt förknippas med baptiströrelsen och inte med den svenska pingströrelsen, som inte fick sin officiella början förens omkring år 1913 då Lewi Pethrus och Filadelfiaförsamlingen blev uteslutna ur baptistsamfundet.

Jag kommer inte att analysera musikteoretiska element i sångerna, utan enbart fokusera på textanalys. En musikteoretisk analys skulle med fördel kunna belysa hur musiken påverkar budskapet i sångtexterna, men efter avvägning av tillgänglig tid/resurs så valde jag att inte inkludera denna parameter, för att bibehålla materialets hanterbarhet inom ramen för denna uppsats.

5.5 Analysverktyg

Ulrik Josefsson beskriver begreppet "ortopati", från grekiskans "Orthos" (rätt) och "Patos" (känsla), som "djupt rotade, gemensamma och över tid trögflytande livsattityder genom vilka pingstvännerna möter livet" (s. 293). Dessa kan även förenklat kallas för grundhållningar. Dessa formuleras sedan om i fyra breda frågor som ställs i analysen av materialet. Sångernas texter bearbetas och de underteman som framträder, kategoriserats med hjälp av analysverktyget.

Exempel på kodning

○ Hur beskrivs mellanmänskliga relationer?

○ Hur porträtteras relationen mellan människa och Gud?

○ Hur yttrar sig synen på agerande och handlande?

○ Hur behandlas andliga upplevelser?

Ur "Låt djupen sjunga ut" (Sjöström, Låt Djupen Sjunga Ut, 2015)

SKAPAD ATT GE LOV – *Lovprisning*
ALLTING SOM HAR LIV – *Gemenskap i skapelse*
VILL ÄRA DITT NAMN JESUS – *Lovprisning, Guds/Jesus namn*
ALLT DÖTT FÅR LIV IGEN – *Återuppståndelse/förnyelse*
DU GÖR ALLTING NYTT – *Återuppståndelse/förnyelse*
JESUS DET FINNS KRAFT I DITT NAMN – *Guds/Jesus namn, Andlig upplevelse*

Pingströrelsens fyra grundhållningar:

- *Enhetssträvan*

Enhet, utanförskap och sammanhållning

Pingströrelsen har präglats av ambitionen att ena hela kristendomen till en samlad rörelse. Samtidigt så har rörelsen haft ett komplicerat förhållande till andra församlingar, då den har sitt ursprung i utträdet ur ett befintligt kristet samfund. Ulrik Josefsson beskriver hur det, inom rörelsen, fanns "en spänning mellan idealet av kristen enhet och bilden av den egna gruppens särställning" (2005, s. 296). Pingstväckelsen såg sig själv som den enande kraften i den kristna världen och lät sig inte begränsas till ett specifikt samfund, utan ämnade tvärtom skölja över samtliga samfund, utan skärskådning. Pingströrelsens roll som utbrytare ur baptistsamfundet och det utanförskap som följt, har dock blivit identitetsbärande för den svenska pingströrelsen och även kommit att stärka dess interna samhörighet och möjlighet till organisering (2005, s. 307). Trots grundandet av det egna samfundet så förblir den enande ambitionen och enhetssträvan centralt i pingströrelsens grundhållning i frågor om mellanmänskliga relationer.

- *Gudslängtan*

Personlig Gudsrelation, beroende av Gud och längtan efter Guds närvaro.

När det gäller pingströrelsens relation till Gud, så betonas den andliga erfarenheten och den emotionella upplevelsen av Gud. Pingströrelsens spiritualitet har från början betonat Guds närvaro och denna har vittnats om på varierade sätt, genom termer av intensitet och explosivitet men även av stillhet och naturupplevelse (2005, ss. 311-312). De yttre manifestationerna av Guds närvaro har kommit att utmärka pingströrelsen, men det är framför allt strävan efter den personliga gudsrelationen, präglad av kärlek och Guds närhet till individen, som varit centralt för spiritualiteten. Den andliga erfarenheten är

eftersträvansvärd, men den förväntas samtidigt fungera som en aktiverande kraft som får människor att handla. Josefsson formulerar det som att ”relationen med Gud på samma gång var ett mål med egenvärde i sig och ett medel för att uppnå och leva det liv som uppfattades som ideal” (2005, s. 315). Människan anses vara beroende av Gud och i sig själv inkapabel att nå sin fulla kapacitet som kristen människa. Människan uppmanas därför att leva i förtröstan och överlåtelse till Gud, inte alls i passiv väntan, utan snarare som aktivt sökande efter Guds vilja, ivriga att få genomföra den under Guds ledning.

- *Iver*

Aktivitet, brådska, tacksamhet och glädje

Den personliga upplevelsen av gudsnärvaro och beroendet av relation med Gud, har haft en aktiverande och drivande effekt på pingströrelsen, som uppmanar människor till ett liv i ständig strävan mot en starkare Gudsnärvaro. Idealet av att komma till användning och att bli till nytta för Gud, genom kallelse och andlig ledning, yttrar sig som en iver och ”handlingsaktivism” (Josefsson, 2005, s. 323). Pingströrelsens betoning på aktivitet och handling delas med stora delar av den globala väckelse-traditionen, som benämns ’väckelse’ just på grund av dess ambition att ’väcka de som sover’ och att sätta människor i rörelse. Väckelserörelserna är även starkt präglade av apokalyptik och proklamerandet av en nära förestående domedag. Kombinationen av en ”apokalyptisk förväntan på Jesu återkomst” och en ”pessimistisk syn på synden, tidsandan och sekulariseringen” är vad som skapade den starka betoningen på det omedelbara behovet av handlingskraft (Josefsson, 2005, s. 324). Pingströrelsens rastlöshet och brådska har gjort sig synlig, inte minst genom en enorm evangelisationsiver och entreprenörskap, men även i medlemmarnas sätt att uttrycka känslor av tacksamhet och frälsning med högljudda glädjebjel. Iver och handlingskraft är inte utmärkande för pingströrelsen, men den direkta förankringen av handlingar i det andliga livet är en grundhållning som inte delats av hela väckelserörelsen.

- *Strävan efter fullhet*

Seger, längtan, vidaresträvan efter ett övernaturligt liv

Pingströrelsens restorationistiska drag innebär i stora drag en övertygelse om att Guds vilja och mening för människan, mest genuint uttrycktes i Bibelns berättelser och i urkyrkan (Josefsson, 2005, s. 337). Ulrik Josefsson beskriver pingströrelsens tendens att se sig själv som ”den yttersta konsekvensen av kristen tro” och som det slutliga ledet i en process av återupprättelse för den kristna församlingen. ”Reformationen, pietismen, baptismen, missionsrörelsen och helgelse- och helanderörelserna” betraktas då även som viktiga steg i rätt riktning för denna process (Josefsson, 2005). Ur ett globalt perspektiv så var erfarenheten av Anden och karismatiken vad som utmärkte pentekostalismen, men i den svenska kontexten så blev synen på församlingens organisation det mest kontroversiella inslaget. Avståndstagandet till samfundet och de restorationistiska dragen ledde till att pingströrelsen tycktes anse sig ha ”kommit lite längre än alla andra” och till att sökandet efter den andliga upplevelsen, som globalt sett fungerat som en enande faktor, istället stärkte pingströrelsens känsla av unicitet (Josefsson, 2005, s. 337).

Ett annat viktigt tema som präglat pingströrelsens andliga strävan och frälsningssyn är motivet av kamp och seger. Pingströrelsens sångsamling benämndes inte ”Segertoner” utan anledning och sångtraditionen betonar både Guds kamp och seger över mörkret, men även den fortlöpande andliga kampen i människors liv. ”Här blandas den klassiska försoningssynens kamp- och segerterminologi både med offermotiv och med kampen och segern som en fråga om efterföljelse” (Josefsson, 2005, s. 339).

Pingströrelsens syn på andlig kamp begränsas alltså inte till Guds kamp mot mörkret, utan bör, enligt Josefsson, även förstås som ett ”livsparadigm”. Genom att bli en del av Gud och ta del av hans seger, uppfattar pingstvännerna sig själva som segrare, något som även präglar synen på andlig strävan och sökandet efter Guds kraft. Segervissheten och den starka iveren inom pingströrelsen har skapat en rastlöshet och längtan efter ’mer’ som innebär en starkare strävan och längtan efter Gudsupplevelsen och den andliga upplevelsen av Guds närhet.

Analysfrågor:

Enhetssträvan – Mellanmänskliga relationer

Hur beskrivs mellanmänskliga relationer?

Hur förhåller sig människor till andra troende eller icke-troende? Hur bör människor handla gentemot varandra? Hur gestaltas pingstvännernas förhållningssätt gentemot omvärlden?

Gudslängtan – Relationen till Gud

Hur porträtteras relationen mellan människa och Gud?

Hur ser förhållandet ut? Kärlek, respekt, fruktan? Vilka roller har de båda parterna i skapelsen? Hur beskrivs Gud?

Iver – Synen på agerande och handlande

Hur yttrar sig synen på agerande och handlande?

Hur gestaltas människans handlingskraft? Hur beskrivs passivitet och handlingsfattigdom? Hur sätts människan i rörelse?

Strävan efter fullhet – Andlig upplevelse

Hur behandlas andliga upplevelser?

Hur beskrivs det andliga ingripandet? Hur återspeglas motiv av andlig kamp och seger i texterna? På vilket sätt betonas upplevelsen av Guds kraft och andliga närhet?

6 Resultat & Analys

Hur beskrivs mellanmännsliga relationer?

Narrativet skiftar från individ till grupp, men är ständigt riktat mot Gud/Jesus. Användandet av formuleringar som ”vi” och ”oss” uttrycker gemenskap och samhörighet i att vara Guds folk, men utvecklar inte några moraliska eller etiska förhållningssätt. Gemenskapen beskrivs som en förutsättning (ex. *”allting som har liv vill ära ditt namn Jesus”* – ur *”Låt Djupen Sjunga Ut”* (Sjöström, *Låt Djupen Sjunga Ut*, 2015)) och sångerna uttrycker både individuella och kollektiva böner ur omväxlande narrativ utan uppdelning (ex. *”Vi är förlåtna nu i dig – jag ser det så klart, hur du räddat mig”* – ur *”Bara Du Gud”* (Brandström, Danielsson, & Forsberg, *Bara Du Gud*, 2015)). Den individuella längtan tycks vid upprepade tillfällen sammanfalla med den kollektiva och kan därmed anses symbolisera en upplevd enighet bland människor. I likhet med pingströrelsens och Lewi Pethrus syn på medlemskapet i Guds församling, etableras inga definitioner för vem som inkluderas i gemenskapen och det avståndstagande som sker gentemot omgivningen (ex. *”Världen har inget som jag söker”* – ur *”Låt Det Vara Jesus”* (Dahlro, Østby, & Brandström, *Låt Det Vara Jesus*, 2015)) tycks snarare riktas mot den strukturella miljön och samhällstillståndet, än till icke-troende människor som står utanför Guds gemenskap. Tvärtom så förekommer flera formuleringar om en enad skapelse som uppmanas att i sin helhet lovprisa Gud (ex. *”Allt skapat, allt som andas, till Faderns ära sjung”* – ur *”En Konung Kliver Ner”* (Möller & Rickard Sundström, *En Konung Kliver Ner*, 2015)).

Sångtexterna fokuserar inte alls på mellanmännsliga relationer och värderingar kring hur människor handlar gentemot varandra, utan berör uteslutande förhållandet mellan Gud och människa. De få instanser av referens till mellanmännsliga relationer och samhälle, tenderar att endera betona behovet av enighet (*”Vart knä ska böja sig”* ur *”Låt Djupen Sjunga Ut”* (Sjöström, 2015)) eller helt ta avstånd från omgivningen (*”Inget annat spelar roll”* – ur *”Tänker aldrig glömma”* (Klintenberg & Byström, 2015)).

Omgivningen utanför Guds gemenskap, beskrivs vid upprepade tillfällen som fylld av stormar (ex. *”När stormar sveper in, när svårigheter tär”* – ur *”Du Mitt Hopp”* (Sjöström, Sanchez, & Möller, 2015)), mörker (ex. *”Där allt var mörker, hopplöst svart, ditt ljus har brutit in”* (Klintenberg & Byström, 2015)) och prövning. Även detta indikerar en syn på världens inflytande och inverkan, som något negativt som bör tas avstånd ifrån och att den enda sanna källan för rättfärdigt inflytande och upplysande inspiration är Gud själv.

Josefsson kallar pingstvännernas syn på existensen som en ständig kamp mellan mörker och ljus, för ett "livsparadigm" och betraktar den mindre som en teologisk utgångspunkt och mer som ett sätt att se världen (2005, s. 339). Sångtexternas frekvent förekommande tema av kontrast i mörker/ljus, kamp/seger, nöd/räddning skulle med fördel kunna beskrivas illustrera denna typ av världssyn, där skapelsen är i ständigt behov av Guds ljus för att inte försjunka i mörker. Även Fahlgrens analys av de moderna lovsångerna som "sambhällsfrånvända" tycks stämma in väl på texterna, som upprepade gånger tar avstånd från omgivningen och världen (2013, s. 68). I kombination med ett återkommande tema av Guds suveräna natur, leder detta till att eventuella budskap om mellanmännisklighet och relationer, som utgår ifrån ett mänskligt perspektiv, tillskrivs en minimal betydelse.

Hur porträtteras relationen mellan människa och Gud?

Sången riktas omväxlande till Gud och Jesus, där valet av mottagare används varierande men tycks indikera vädjan till olika aspekter av Guds väsen. Benämningar som "Gud" och "herre" används primärt då Guds storhet, makt och kontroll illustreras (ex. "*Du allsmäktig Gud*" ur "Bara Du GUD" (Brandström, Danielsson, & Forsberg, Bara Du Gud, 2015)), medan "Jesus" tenderar vara mottagare för de rader som uttrycker kärlek, närhet och räddning (ex. "*För Jesus du har räddat mig*" ur "Tänker Aldrig Glömma" (Klintenberg & Byström, 2015)). Ett undantag är sången "Närmare Dig Gud" (Brandström, Alm, & Hector, 2017) som uttrycker en längtan om närhet direkt till Gud och inte Jesus.

Jesus blir vanligtvis en naturlig symbol för räddningen, i och med tron på inkarnationen och korsfästelsen, där Jesus offerar sig för människans synder. Jesusgestalten blir därmed föremål för tacksägelse över denna uppoffring för människan och iklädes den självuppoffrande hjälterollen. Temat om kamp mot mörkret och seger över det onda, med Jesus som räddaren är ett av de mest framträdande i framställningen av Gudsgestalten (ex. "*I dig så är vi fria [...] all synd utplånad*" ur "Bara Du Gud" (Brandström, Danielsson, & Forsberg, 2015)). Jesu död och uppståndelse tycks inte enbart representera en historisk seger utan ett kontinuerligt besegrande av det onda. Referenser till korsfästelsen blandas stundtals med generella uttryck av den frihet och frigörelse som Gud erbjuder (ex. "*I din närhet [,] här i din frihet [,] alla bojor faller av*" ur "Du Är God" (Välipakka & Forsberg, 2017)) och Josefssons beskrivning av pingstvännernas syn på vandringen med Gud, präglad av segervisshet, framgångsförväntan och hopp, tycks vara aktuell även idag (ex.

"Ett hopp som bär genom allt [...] nåd ny varje dag [,] sköljer över mig" ur *"Bara Du Gud"* (Brandström, Danielsson, & Forsberg, 2015)).

Den dualistiska porträtteringen av det goda ljuset och det onda mörkret, där det goda besestrar det onda likt ljusets infall över mörkret, är ingenting ovanligt inom kristen ikonografi och därmed föga utmärkande för just pingströrelsens Gudsgestaltning, där Gud beskrivs regelbundet just som en ljusgestalt i mörkret, som lyser upp det okända likt en lykta (ex. *"När själen lider kval, ditt ljus ska lysa klart"* ur *"Du Mitt Hopp"* (Sjöström, Sanchez, & Möller, 2015)) och som leder människan genom osäkerhet och otrygghet. Sångerna verkar dock framhäva bilden av seger, frihet och lättnad framför bilden av offer, blod och lidande (ex. *"Allt som varit är förbi [,] jag andas ut du gjort mig fri"* ur *"Tänker Aldrig Glömma"* (Klintenberg & Byström, 2015), något som har större kulturell resonans i dagens västerländska samhälles överflöd, med en yngre generation som sannolikt identifierar sig mer med storslagna superhjälteåtgärder än med stora uppoffringar.

Den skuldtyngda retorik som präglade den Lutherska kristendomen verkar alltså ha givit rum för en positivare syn på Jesu uppoffring som mer liknar den hos den moderna superhjälten än den hos det oskyldiga offerlammet. Endast vid ett enstaka tillfälle omnämns Jesu blod (*"Genom ditt blod finns förlåtelse"* ur *"Bara Du Gud"* (Brandström, Danielsson, & Forsberg, 2015)), en symbol som historiskt sett varit enormt viktig, inte bara för pingströrelsen utan för väckelserörelsen i stort. Enligt Ulrik Josefsson så har bildspråket tidigare präglats starkt av *"pietistisk-herrnhutiska drag där korset, blodet och lidandet var[it] viktiga inslag, [...] och när pingströrelsens syn på frälsningen ska tecknas är det omöjligt att gå förbi blodet"* (Josefsson, 2005, s. 76). Även renhet genom blodet, som är en traditionellt kristen symbol för syndernas förlåtelse utelämnas och renhet omnämns endast vid ett enstaka tillfälle som då beskriver Guds gestalt och inte människans (*"En konung kliver ner, klädd i majestät, fullkomlig och ren"* ur *"En Konung Kliver Ner"* (Möller & Rickard Sundström, En Konung Kliver Ner, 2015)). Det tycks här ha skett en tydlig förändring i synen på Jesu blod som en nödvändig aspekt av frälsningen och som symbol för renet från synd.

Gud beskrivs vara ständigt närvarande och nära, både omslutande (*"Du omsluter med din närhet"* ur *"Vid Foten Av Ditt Kors"* (Svensson, Bell, & Sandgren, 2015)) och ansikte mot ansikte med människan (*"Ansikte mot ansikte med min skapare"* ur *"Faller in i Jesu armar"* (Mårdstam, 2015)). Det beskrivs även återkommande hur Guds/Jesu namn i sig självt besitter en inneboende kraft (ex. *"Vi får liv i namnet Jesus"* ur *"Namnet Jesus"* (Østby & Danielsson, 2017)) och Gudsnamnets storhet, helighet och unicitet betonas

frekvent (ex. *"Heligt är ditt namn"* – ur *"Lova Herren"* (Svensson, Möller, & Josef, Lova Herren, 2015)). Människan sträcker sig i bön mot Gud i förhoppning att Guds ansikte skall uppenbara sig och komma nära (*"Närmare dig Gud jag längtar att va"* ur *"Närmare Dig"* (Brandström, Alm, & Hector, 2017)). Denna bild illustrerar väl, den försoningssyn som pingströrelsen anammat historiskt, med en villkorlös försoning som dock kräver aktiv strävan från människans håll för att frälsningen skall kunna införlivas. Längtan efter Guds beröring illustrerar, förutom längtan efter Guds närhet och ledning (ex. *"När min väg är svår att gå leder du[,] Du har sagt att ingenting är för tungt för dig [,] så jag litar på att du håller mig"* ur *"Faller In I Jesu Armar"* (Mårdstam, 2015)), även andens verkan i människan och Guds ingjutande av inspiration och ledning i människors hjärtan. Framför allt i sången *"Låt elden brinna"* är anknytningen mellan Guds beröring och den andliga upplevelsen stark: *"Rör mitt hjärta Gud [...] Låt elden brinna djupt i mitt hjärta [,] vill leva för dig [,] vill leva för dig"* (Sjöström, Liljero, Karlsson, & Sandgren, 2015). Hjärtat är även en återkommande symbol för det kärleksfulla förhållande mellan Gud och människa, som i sin tur beskrivs som evigt, oföränderligt och ovillkorligt.

Guds väsen eller natur beskrivs mångfacetterat och kanske framför allt i en position av makt, kontroll och auktoritet (ex. *"Och alla knän skall böja sig för han som har all makt"* ur *"Namnet Jesus"* (Østby & Danielsson, 2017)), men även som full av kärlek, omtanke och närhet till människan (ex. *"Du står fast vid ditt ord [,] din kärlek är evigt sann"* ur *"Himlens Konung Världens Hopp"* (Dahlro, Ringbäck, & Sydhage, 2017)). Gud beskrivs som allsmäktig, allvetande, fullkomligt upphöjd och härskare över allt och alla. Gud är enväldig herre och hans fullkomligt rättfärdiga plan, kan endast uppenbaras för människan om hen söker Guds ledning. Därför uttrycks genomgående i texterna, en längtan efter att helt överlåta kontrollen till Gud och att låta hans vilja ske (*"Inget annat spelar roll [,] jag lämnar över all kontroll"* ur *"Tänker Aldrig Glömma"* (Klintenberg & Byström, 2015)). Människans primära roll blir följaktligen att leva i ständig lovprisning och vördnad inför Gud, i förtröstan på Guds trofasthet och i tacksägelse för Guds gärning. Gud beskrivs också stilla och lugna människor (ex. *"Vid din tron jag stillar mig [,] ge mig frid fyll mig med liv"* ur *"Låt Elden Brinna"* (Sjöström, Liljero, Karlsson, & Sandgren, 2015)), göra människor trygga (ex. *"Vi lägger ner den fruktan våra hjärtan bär"* ur *"Vi Vill Följa Dig"* (Robinson, Alm, & Möller, 2017)) samt låta dem vila (*"Bara hos dig jag vilar ut"* ur *"Du Mitt Hopp"* (Sjöström, Sanchez, & Möller, 2015)).

Människans fria vilja och förmåga att handla felaktigt tycks även utgöra ett visst orosmoment, som människan söker undvika genom att överlåta ansvaret och lita

fullkomligt på Gud. Förhållandet som illustreras mellan människa och Gud kan alltså beskrivas både i termer av underkastelse, resignation och vördnad, men också av kärlek, trofasthet och tillgivenhet.

Den tvetydiga relationen till Gud är komplex och Josefssons beskrivning av pingstvännernas upplevda beroendeställning till Gud, kombinerat med betoningen av den personliga och emotionella Gudsrelationen tycks stämma överens med den Gudssyn som framträder i sångtexterna. Människan skall alltså leva i ständig strävan efter Guds närhet och kärlek, samtidigt som hen skall ”böja sig” för Guds vilja och ledning i en slags kärleksfullt hängiven underkastelse.

Hur yttrar sig synen på agerande och handlande?

Människans roll beskrivs, som tidigare nämnts, som en av underkastelse, men inte av passivitet. Människan sträcker sig aktivt mot Gud och ber om få leva ett liv som levs till Guds ära (*”Varje steg jag tar [,] varje andetag [,] låt allt få ära dig”* ur *”Ny Morgon”* (Grahn & Jonatan Brandström, 2017)). I likhet med pingströrelsens historiska syn på engagemang och individuellt sökande efter Gudsrelationen, så framställs ett liv i aktiv strävan, inte endast som något önskvärt, utan som något som är fullkomligt nödvändigt för frälsningen. Sångtexterna ger många exempel på uttryck av längtan efter lärjungaskap och kallelse från Gud (ex. *”Här är jag sänd mig [,] jag vill gå dit du leder mig”* ur *”Här Är Jag Sänd Mig”* (Möller, 2015) & *”Framåt vill vi följa dig”* ur *”Det Bästa Ligger Framför Oss”* (Dahlroë & Hector, 2017)). Kallelsen betraktas dels som en andlig upplevelse, men kanske framför allt som ett ideal för hur människan bör leva (ex. *”Dig vill jag vandra med hela mitt liv”* ur *”Ny Morgon”* (Grahn & Jonatan Brandström, 2017)). Människan vill bli andligt och kallad till tjänst av Gud, men det aktiva handlingsidealet existerar även utanför den explicita kallelsen. Människan bör leva i ständig tjänst för Gud och hans vilja, men ber samtidigt om direkt ledning och om att bli kontrollerad av Gud och lever därför både i ständig efterföljelse och förväntan på Guds ingripande.

Människans egen förmåga till storhet eller under betonas inte alls och än en gång skulle jag vilja beskriva det uttryckta förhållandet till Gud som ett av hängiven underkastelse och människans kapabilitet för stordåd med Guds kraft beskrivs inte alls i texten. Förminskandet av människans egen förmåga tycks dock ske, snarare som en konsekvens av Guds upplevda fullkomlighet, än på grund av människans tillkortakommanden (*”Namnet upphöjt över alla [,] din är makten [,] din är äran”* ur *”Himlens Konung*

Världens Hopp” (Dahlro, Ringbäck, & Sydhage, 2017)). I och med att Gud upplevs som fullkomligt rättfärdig, allvetande och god, så är det optimala målet att ge Gud kontrollen över de egna handlingarna. Ett exempel på en sång som uttrycker en sådan önskan är ”Låt Elden Brinna”: *”Låt din ande andas. Rör mitt hjärta Gud. Låt ditt rike komma nu [...] Hör min bön [...] res mig igen [...] Ta min hand [...] led mig fram [...] Jag vill följa din väg [...] Här är jag [...] sänd mig Gud”* (Sjöström, Liljero, Karlsson, & Sandgren, 2015). Här ges även uttryck för den apokalyptiska förväntan som ofta anses höra samman med pingströrelsens tendens till iver och brådska (Josefsson, 2005, s. 325). Det bör poängteras att direkta omnämningar av eskatologi och apokalyptik är få. Jag anser dock att det apokalyptiska temat finns kvar, om än underliggande och att det finns en stark längtan efter himmelrikets upprättande (ex. *”Vi litar på de löften du gav [...] Vi är ditt folk och du är vår far [...] Vi längtar att få se din härlighet [...] se din kärlek visas för vår mänsklighet”* ur *”Vi vill följa dig”* (Robinson, Alm, & Möller, 2017) & *”Den dag när allt är klart och jag i himlen står [...] möter dig till slut Jesus [...] Var börda lyfts då av och friden är total och du är allt jag ser Jesus”* ur *”Du Mitt Hopp”* (Sjöström, Sanchez, & Möller, Du Mitt Hopp, 2015)). Josefsson, konstaterar att han, tillsammans med andra forskare, anser att eskatologin är central för förståelsen av pingströrelsens ”teologi och spiritualitet” (2005, s. 326). Den segervissa utsikten för framtiden och hoppfulla förväntan på Jesu återkomst, gör pingstvännerna särskilt ivriga att möta morgondagen. I de analyserade lovsångstexterna tycks det vara just känslan av iver och otålighet som gör det möjligt att skönja tanken om en nära förestående parusi och dess aktiverande effekt på pingstvännernas livsföring, även utan ett överflöd av direkta referenser till apokalypsen (ex. *”Det går en väg mot framtiden [...] Det hörs en sång från himmelen [...] Där går ett folk från nöd och strid [...] från lidande till evig frid”* ur *”Det Går En Väg Mot Framtiden”* (Ringbäck & Möller, 2017).

Utöver betoningen av det aktiva livet i strävan efter lärjungaskapet och Guds ledning, så framhävs även vikten av människans lovprisning av Gud. Just när det gäller människans uppdrag att lovprisa och upphöja Guds namn, blir formuleringarna mindre subjektiva, mer direkta och anmodande (ex. *”Prisa namnet Jesus [...] Ära han som lever för den seger som han vann [...] Skapelsen ska ropa [...] Värdig är vår konung [...] han som är i evighet”* ur *”Låt Djupen Sjunga Ut”* (Sjöström, 2015) & *”Därför skall ropen ljuda [...] all vår lovsång till Gud”* ur *”Låt Varje Hjärta”* (Liljero, Østby, & Dahlro, Låt Varje Hjärta)). Lovprisningen av Gud uttrycks framför allt genom sång och framställs både som en inre längtan och som ett uttryck för tacksamhet över Guds gärning (ex. *”Låt min själ få sjunga högre [...] varje*

ton får bli till dig [.]” ur ”Ny Morgon” (Grahm & Jonatan Brandström, 2017) & *”Vi sjunger ära till ditt namn [.] för frälsningen du åt oss vann och hela familjen stämmer in [:] All makt och härlighet är din”* ur ”Det Går En Väg Mot Framtiden” (Ringbäck & Möller, 2017)). I sången ”Det Bästa Ligger Framför Oss” proklamerar även själen Guds djup och oemotståndlighet *”För var och en som älskar dig [.] själen ropar ut det anden redan vet [:] I dina djup finns mycket mer [.] Ingenting kan stå emot”* (Dahlroë & Hector, Det Bästa Ligger Framför Oss, 2017). Betydelsen av begreppet ”lovprisning” är inte helt lätt att definiera och tycks, i sångtexterna, även ha en vidare definition (ex. *”Varje steg jag tar [.] varje andetag [.] låt allt få ära dig”* ur ”Ny Morgon” (Grahm & Jonatan Brandström, 2017)). Daniel Alm, föreståndare för Pingst FFS, beskriver i en artikel hur ”att lova herren”, för honom innebär att lovprisa och lovsjunga herren och att, med hela sitt inre, ”prisa hans heliga namn” (Alm, 2019). Lovprisningsbegreppet tycks i denna vidare bemärkelsen handla mer om ett liv i ständig tillbedjan och tacksägelse till Gud än om sången som explicit handling. I psalm 336 - ”Jag vill ge dig, o herre, min lovsång” från 1978 så beskrivs lovsången på följande sätt: ”Jag vill göra mitt liv till en lovsång till dig, där var ton skall en hyllning till dig bära. Och i dagar av glädje och dagar av sorg vill jag leva var dag till din ära.” Dessa rader illustrerar på ett bra sätt, den definition som Daniel Alm beskriver, men även pingströrelsens förhållningssätt till lovprisning som ett sätt att leva. Gud anses vara fullkomligt upphöjd, kung, herre och härskare över allt och människans roll blir därför att tillbe, upphöja och lovsjunga honom genom sång och handling.

Hur behandlas andliga upplevelser? (Strävan efter fullhet)

Människan bedrivs upprepade gånger drabbas av en högre insikt och uppenbarelser kring Guds natur (ex. *”Och än en gång så inser jag [.] mitt hjärta tillhör dig”* ur ”Tänker aldrig glömma” (Klintenberg & Byström, 2015) & *”Jag kan se i dina ögon [.] att du ser och älskar mig”* ur ”Vid Foten Av Ditt Kors” (Svensson, Bell, & Sandgren, 2015)). Den andliga insikten om Gud driver i sin tur människan att förkunna om Guds kraft och gärning, för att sedan leva i tacksamhet och lovprisning kring det som uppenbarats. (ex. *”Jag sjunger ut om allt som han gjort [.] det liv som han gav [.] Guds löften står kvar [.] han sviker ej”* ur ”Vår Gud” (Liljero, Sjöström, Sandgren, & Nielsen, 2015)).

Korsfästelsen och segern över det onda i andlig kamp återkommer regelbundet som en anledning till tacksägelse och som ett kärleksbevis från Gud (ex. *”Vad kan nånsin skilja*

oss från den kärlek som vi fått [?] Varken död eller liv [,] ingenting på vår jord [,] du står fast vid ditt ord [,] Din kärlek är evigt sann [,] I den mörkaste natt lyser ljuset från segern du vann” ur ”Himlens Konung Världens Hopp” (Dahlro, Ringbäck, & Sydhage, 2017)). Förutom segern över döden i och med inkarnationen och korsfästelsen, så beskrivs hur Guds helande och förnyande kraft även verkar i det dagliga livet (ex. ”När jag är svag så är du stark [,] mitt hopp genom allt [,] Du gör allting nytt Jesus” ur ”Du Mitt Hopp” (Sjöström, Sanchez, & Möller, 2015) & ”Ny morgon jag får vakna med din frid [,] Du har vunnit varje strid för mig [,] Ny morgon och ljuset ger mig hopp [,] färgar allting som var grått i mig” ur ”Ny Morgon” (Grahm & Jonatan Brandström, 2017)). Återigen ges exempel på hur seger tematiken, alltså inte begränsas till Jesu död och uppståndelse, utan istället ses som en pågående strid mellan det onda och det goda, genom hela livet. Temat av återuppståndelse och seger över döden syns både i explicita referenser till helande, men också i generella beskrivningar av Guds förnyande kraft (ex. ”Vem kan hela våra sår [?] Bara Jesus kan” ur ”Bara Jesus Kan” (Hector, Bell, & Johansson, 2015) & ”Allt dött får liv igen [,] du gör allting nytt” ur ”Låt Djupen Sjunga Ut” (Sjöström, 2015) & ”Vi får liv i namnet Jesus” ur ”Namnet Jesus” (Østby & Danielsson, 2017)). På olika sätt beskrivs alltså hur Guds helande kraft skapar liv, räddar från döden och förnyar skapelsen på olika sätt. Berättelser om helande hör till pingstväckelsens karakteristiska uttryck och demonstrerar, förutom tron på Guds ingripande förmåga, även en längtan efter det viktiga andedopet.

På olika sätt hänvisas till Andedopet och till hur Guds och andens kraft kan beröra och stärka människan när hen är svag och fylla med kraft (ex. ”Vem ger kraft när vi tar slut [?] Bara Jesus kan” (Hector, Bell, & Johansson, 2015) & ”Låt din ande andas [,] rör mitt hjärta Gud [...] Kom helig ande [,] med kraft som bär mig” (Sjöström, Liljero, Karlsson, & Sandgren, 2015)). I sången ”Tack Helig Ande” så illustreras Guds utgjutande av kraft även som tändandet av en eld, en vanligt förekommande symbol för andens kraft: ”Vi litar på ditt hjärta, tänd din eld i oss igen” (Vingren & Wahlström, 2017). Ulrik Josefsson beskriver hur ”elddopet” och elden som symbol kan ses som ett uttryck för en strävan efter att likna händelserna i Apostlagärningarna, men även som ett uttryck för ”explosivitet och kraft” (Josefsson, 2005, s. 128). Pingströrelsens *strävan efter fullhet* och längtan efter ett andligt rikare liv gör att explosiva uttryck av andens kraft är minst sagt eftersträvansvärda, både som Gudsupplevelser och som fysiskt bevis på andedopet. Konkreta referenser till tungotalet saknas dock helt i båda albumen och andedopets roll som en förutsättning för det kristna livet, uttrycks inte heller.

7 Reflektion & Slutdiskussion

Beroendet av Gud

Den bild av relationen mellan människa och Gud, som framträder efter analysen, är som jag tidigare påpekat komplex och kluven. Precis som Josefsson påpekar så betonas människans beroendeställning till Gud och behovet av Guds ledning för att synliggöra den rättfärdiga vägen och en korrekt livsföring. Josefsson beskriver även hur relationen mellan människa och Gud betraktats som medveten men inte jämbördig och ”ömsesidig men inte jämställd” (Josefsson, 2005, s. 315). Jag finner att den Gudsbild som beskrivs i Pingsts nya sångtexter, sammanfaller väl med den som Josefsson beskriver.

Längtan efter den personliga och varaktiga Gudsrelationen uttrycks regelbundet och på varierade sätt, samtidigt som Guds suveräna maktposition och härskarroll betonas. Gud beskrivs som avlägset överlägsen och konstant närvarande på samma gång, vilket resulterar i en Gudsbild som är minst sagt nyanserad, något som i sin tur korresponderar väl med den traditionella treenighetsläran. Jag finner dock att den överbryggande och förenande faktorn, i den till synes något kluvna uppfattningen om Guds natur, är kärleken och den emotionella närheten. En bild av ömsesidigt självupppoffrande kärlek mellan människa och Gud, som gör att tilliten till Guds plan och vilja är total. Guds kontroll och makt över människan betraktas inte som ett problem, då Guds avsikt för människan anses vara fullkomligt god.

De olika delarna i treenigheten tilltalas omväxlande och tycks vädja till de traditionellt olika aspekterna av Guds väsen: Fadern – som den rättvise makthavaren, Sonen – som den självupppoffrande frälsaren och Anden – som hjälparen och som utgjutelsen av Guds kraft. Jesusgestalten framställs mer som en räddare och hjälte, än som ett offerlamm och uppoffringen på korset tenderar benämnas snarare med uttryck av glädje över segern, än med sorg och skuld över lidandet.

Blodet

Under analysen konstateras att blodsymboliken, i princip har utelämnats helt och hur blodet endast nämns vid ett enstaka tillfälle (”*Genom ditt blod finns förlåtelse*” ur ”Bara Du Gud” (Brandström, Danielsson, & Forsberg, 2015)). Blodet som symbol framstår inte längre som att vara ett centralt och identitetsbärande uttryck för pingströrelsen, något som Josefsson konstaterar ha varit fallet tidigare (2005, s. 74). Hjärtat omnämns flertalet

gångar, dels som en källa för lovsången till Gud och dels i längtan efter Guds beröring, men referenser till blodet förblir utelämnat.

Andedopet och Tungotalet

Även referenser till tungotalet saknas helt i materialet, något som kan anses vara anmärkningsvärt, med tanke på pingströrelsens starka historiska betoning av just vikten av andedopet och tungotalets gåva. Även om begreppet andedop inte används explicit, så beskrivs en längtan om att bli fylld av styrka och kraft och om elden som tänds i människans bröst, vilket beskriver andedopets skeende, men inte heller dessa teman förekommer i överflöd. Istället beskrivs andens inflytande, framför allt som upplevelsen av insikt, emotionell frid och uppenbarelser av Gud. Frågan är om längtan efter tungotalet har blivit mindre, eller om det endast tonats ner inom denna kontext?

Lovprisning, både i den snävare bemärkelsen av renodlad lovsång och i den vida bemärkelsen av ett liv i tjänst och ära till Gud är frekvent förekommande. Den andliga dimensionen av sången betonas till exempel i sången "Det Bästa Ligger Framför Oss": "*Själen ropar ut [,] det anden redan vet*" (Dahlroë & Hector, 2017) och lovprisning som levnadssätt demonstreras tydligt i "Ny Morgon": "*Varje steg jag tar [,] varje andetag [,] låt allt få ära dig*" (Grahn & Jonatan Brandström, 2017). Sune Fahlgren beskriver hur lovsångerna i karismatiska sammanhang ofta betraktas som "ett medel i en andlig kampsituation", då ofta med referens till Ef 6:12–13, en tankegång som även återfinns i den judiska sångtraditionen (då i t.ex. 2 Krön 20) (Fahlgren, 2013, s. 68). I mitt material framträder dock inte alls synen på lovsjungandet som en andlig kamp, utan det är snarare Guds kamp mot mörkret som betonas.

Gemenskapen

Den uttalade avsikten med projektet #Nymusikipingst var att "samla sånger som kan samla en rörelse" (Davidmedia, 2019) och även Samuel Hector uttryckte i en intervju, viljan att "skapa en anda av gemenskap" (Carolina Klintefelt, 2015). I texterna framträder dock mycket få referenser till gemenskap och mellanmänsklighet. I de fall då gemenskap berörs, så är det främst skapelsens och Guds folks enighet som omnämns (ex. "*Allting som har liv [,] vill ära ditt namn Jesus*" ur "Låt Djupen Sjunga Ut" (Sjöström, 2015)). I dessa fall så förutsätts en samhörighet i skapelsen, men ingen aktiv samverkan eller gemensam strävan. Ingen verklig betoning görs heller i texterna på mellanmänsklighet och hur människan bör

handla för att skapa gemenskap. I sångerna på albumet "Bara Jesus" (Pingst, 2015) används även primärt ett förstapersonsperspektiv, vilket gör att sångerna framför allt relateras till individen. Det andra albumet, "Vi Vill Följa Dig" (Pingst, 2017) utgår dock mer ifrån ett grupperspektiv och tycks därmed ha anpassats i högre grad till sång i grupp. Att de nya sångerna innehållsmässigt inte bearbetar frågor om gemenskap behöver inte betyda att satsningen inte verkat gemenskapsfrämjande på pingströrelsen nationellt, tvärtom. Det faktum att församlingsmedlemmar över hela landet erbjuds möjligheten att lära sig samma sånger och därmed inte behöver lära sig en ny uppsättning sånger vid besök i andra församlingar, innebär att den nationella gemenskapen främjas och samarbete underlättas. Det är dock intressant att ifrågasätta vad denna typ av nationell samordning får för effekt på den lokala församlingens suveränitet. Samuel Hector uttrycker en vilja av att skapa ett gemensamt uttryck, något som i sin tur resonerar med Lewi Pethrus betoning av vikten av relationsskapandet inom församlingen. Den primära skillnaden ligger dock i vem som sätter agendan för vad som bör vara det gemensamma uttrycket. Att pingströrelsens gemensamma uttryck sorteras och sammanställs centralt bör rimligtvis innebära att de lokala församlingarnas uttryck i någon mån likriktas och standardiseras? Pingströrelsens strikta avståndstagande till centralisering och formalisering tycks ha förändrats något sedan Lewi Pethrus dagar och betoningen av självbestämmanderätten, att ha skiftat fokus, från den lokala, till den nationella församlingen. Frågan är hur stort avståndet till institutionaliseringen är, i och med att Pingst FFS driver både egna företag och eget bokförlag och huruvida den ökade nationella samordningen, med statligt bidrag och samfundssamordning har påverkat rörelsens självbild som utbrytare. Kanske handlar det istället om att uppbrottet med Baptistsamfundet nu blivit så pass avlägset att gräsrotsstrukturen tillåtits förändras. Möjligtvis rör det sig istället om ett återvändande till pentekostalismens initialt församlingsenande ambition eller Lewi Pethrus dröm om en kristen nation, som Joel Halldorf beskriver (2017, s. 148).

Förslag för fortsatt forskning

1. Projektet *#Nymusikipingst* skulle även kunna analyseras i ljuset av den globala kommersialiseringstrend som sköljt genom den kristna musikproduktionen under 2000-talet, med enorma ökningar i skivproduktion och försäljning. Hur påverkar vinstintressen och ekonomi det musikaliska uttrycket? Och hur påverkas det teologiska innehållet?
2. Hur ser förhållandet ut mellan gemensamma lovsångers användning inom olika kristna samfund i Sverige? Vilka sånger används av t.ex Hillsong Stockholm, Baptistsamfundet, Svenska Alliansmissionen o.s.v. Används samma sånger inom flera samfund och hur förhåller sig i så fall sångernas budskap till den lokala läran?
3. Daniel Thorntons studie av den mest spelade kyrkomusiken i australiensiska neo-pentekostala församlingar, använder sig av ”teomusikologi” och kombinerar teologi med musikteori för att skapa en omfattande bild, inte bara av vilket budskap som förmedlas, utan även hur det förmedlas (Thornton, 2016). En analys med denna utgångspunkt, riktad mot projektet *#Nymusikipingst* eller på de mest spelade lovsångerna i Sverige, hade varit mycket intressant att genomföra.

Slutdiskussion

Sammanfattningsvis kan konstateras att det teologiska innehållet i de sånger som producerats inom ramen för Pingsts nya musiksatsning, på många sätt påminner om det som kommunicerats inom pingströrelsen i det förflutna. Undantagen gäller primärt interhumanitära relationer, tungotal och Kristi blod, som tillägnas förvånansvärt lite utrymme bland sångernas textrader. Vad detta beror på går inte att besvara utan att vidare studera pingströrelsens kommunicerade läror och hur de tar sig uttryck inom församlingslivets olika kontexter. Lovsångsmusikens ökade inflytande i människors andliga liv, och utrymme i Gudstjänstfiranden, skulle dock sannolikt kunna innebära att de läror som inte ges utrymme i lovsången, får mindre exponering och därmed upplevs vara mindre centrala för ett kristet liv. Även detta kräver vidare studier för att besvara.

Referenser

- Alm, D. (den 11 12 2019). *Pingst FFS*. Hämtat från Pings.se: <https://www.pingst.se/om-pingst/tidningen-pingst/artikel/lat-ditt-inre-lova-herren/>
- Andersson, A. H., & Westerlund, D. (2012). *Den världsvida Pentekostalismen*. Stockholm: Dialogos.
- Brandström, J., Alm, J., & Hector, S. (2017). Närmare Dig Gud. [CD] *Vi Vill Följa Dig*. David Media AB.
- Brandström, J., Danielsson, M., & Forsberg, A. (2015). Bara Du Gud. [CD] *Bara Jesus*. David Media AB.
- Carolina Klintefelt. (Februari 2015). *Nyskrivna låtar ska hjälpa pingströrelsen att lovsjunga med gemensam ton*. Hämtat från www.pingst.se: <https://www.pingst.se/om-pingst/tidningen-pingst/artikel/nytt-album-knyter-ihop-pingst/>
- Dahlro, W., & Hector, S. (2017). Det Bästa Ligger Framför Oss. [CD] *Vi Vill Följa Dig*. David Media AB.
- Dahlro, W., Ringbäck, U., & Sydhage, E. (2017). Himlens Konung Världens Hopp. [CD] *Vi Vill Följa Dig*. David Media AB.
- Dahlro, W., Østby, D. A., & Brandström, J. (2015). Låt Det Vara Jesus. *Bara Jesus*. David Media AB.
- David Media AB. (den 8 01 2020). *David Media*. Hämtat från davidmedia.se: https://www.davidmedia.se/nyheter/2019-10-18-1618-noter-till-ny-nymusikipingst-sanger_49650
- Davidmedia. (den 19 11 2019). *Davidmedia*. Hämtat från www.davidmedia.se: https://www.davidmedia.se/produkter/se4wm15001-bara-jesus_17063
- Eliasson, R. (2011). i B. Starrin, & P.-G. Svensson, *Kvalitativ metod och vetenskapsteori* (ss. 139-162). Lund: Studentlitteratur AB.
- Enskilda Högskolan Stockholm. (den 3 12 2019). www.ehs.se. Hämtat från www.ehs.se/forskning: <https://www.ehs.se/forskning/kyrka-i-samtid>
- Fahlgren, S. (2013). Från blandad kör till lovsångsteam. Historiska och teologiska perspektiv på frikyrkliga sånggrupper. *Årsbok för svenskt gudstjänstliv. Vol: 88: Med skilda tungors ljud. Körsång och gudstjänstspråk.*, ss. 23-76.
- Grahn, A., & Jonatan Brandström, B.-G. L. (2017). Ny Morgon. [CD] *Vi Vill Följa Dig*. David Media AB.
- Halldorf, J. (2017). *Biskop Lewi Pethrus*. Skellefteå: Artos & Norma bokförlag.
- Hector, S., Bell, S. L., & Johansson, B. (2015). Bara Jesus Kan. [CD] *Bara Jesus*. David Media AB.
- Hillsong Church. (den 19 11 2019). *Hillsong Church*. Hämtat från www.hillsong.com: <https://hillsong.com/sv/about/>
- Hsieh, H.-F., & Shannon, S. (December 2005). Three Approaches to Qualitative Content Analysis. *Qualitative Health Research*, ss. 1277-88.
- Josefsson, U. (2005). *Liv och över nog*. Skellefteå: Artos & Norma.
- Kay, W. K. (2011). *Pentecostalism: A Very Short Introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Klintenberg, E., & Byström, G. (2015). Tänker Aldrig Glömma. [CD] *Bara Jesus*. David Media AB.
- Liljero, E., Sjöström, T., Sandgren, L., & Nielsen, A. (2015). Vår Gud. [CD] *Bara Jesus*. David Media AB.
- Liljero, E., Østby, D. A., & Dahlro, W. (u.d.). Låt Varje Hjärta. [CD] *Vi Vill Följa Dig*. David Media AB.

- Möller, I. (2015). Här Är Jag Sänd Mig. [CD] *Bara Jesus*. David Media AB.
- Möller, I., & Rickard Sundström, M. E. (2015). En Konung Kliver Ner. *Vi Vill Följa Dig*. David Media AB.
- Mårdstam, L. (2015). Faller In I Jesu Armar. [CD] *Bara Jesus*. David Media AB.
- Melin, L., & Lange, S. (2000). *Att analysera text. Stilanalys med exempel*. Lund: Studentlitteratur.
- Nationalencyklopedin. (u.d.). *Nationalencyklopedin, Segertoner*. Hämtat från ne.se: <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/segertoner> (5 December 2019)
- Partridge, C. (2017). Emotion, Meaning and Popular Music. i C. Partridge, & M. Moberg, *The Bloomsbury Handbook of Religion and Popular Music*. London: Bloomsbury Academic.
- Pingst. (2015). Bara Jesus. [CD] David Media AB.
- Pingst. (2017). Vi Vill Följa Dig. [CD] David Media AB.
- Prosén, M. (2020). Pentecostal Praise and Worship as a Mode of Theology. i K. Lauterbach, & M. Vähäkangas, *Faith in African Lived Christianity* (ss. 156-179). Leiden, Nederländerna: Brill.
- Riis, O., & Woodhead, L. (2010). *A Sociology of Religious Emotion*. Oxford: Oxford University Press.
- Ringbäck, U., & Möller, I. (2017). Det Går En Väg Mot Framtiden. [CD] *Vi Vill Följa Dig*. David Media AB.
- Robinson, M., Alm, J., & Möller, I. (2017). Vi Vill Följa Dig. [CD] *Vi Vill Följa Dig*. David Media AB.
- Sjöström, T. (2015). Låt Djupen Sjunga Ut. [CD] *Bara Jesus*. David Media AB.
- Sjöström, T., Liljero, E., Karlsson, H. V., & Sandgren, L. (2015). Låt Elden Brinna. [CD] *Bara Jesus*. David Media AB.
- Sjöström, T., Sanchez, A., & Möller, I. (2015). Du Mitt Hopp. [CD] *Bara Jesus*. David Media AB.
- Skjoldli, J., & Moberg, J. (2018). *Charismatic Christianity in Finland, Norway, and Sweden. Case Studies in Historical and Contemporary*. Switzerland: Springer Nature.
- Svensson, W., Bell, S. L., & Sandgren, L. (2015). Vid Foten Av Ditt Kors. [CD] *Bara Jesus*. David Media AB.
- Svensson, W., Möller, I., & Josef. (2015). Lova Herren. [CD] *Bara Jesus*. David Media AB.
- Thornton, D. (2016). *Exploring the Contemporary Congregational Song Genre: Texts, Practice, and Industry*. Sydney, Australia: Macquarie University.
- Välipakka, S., & Forsberg, A. (2017). Du Är God. [CD] *Vi Vill Följa Dig*. David Media AB.
- Warrington, K. (2008). *Pentecostal Theology*. London: T&T Clark.
- Vingren, E., & Wahlström, J. (2017). Tack Helig Ande. [CD] *Vi Vill Följa Dig*. David Media AB.
- Østby, D. A., & Danielsson, M. (2017). Namnet Jesus. [CD] *Vi Vill Följa Dig*. David Media AB.